Èãîðü Íèêîëàåâ: «Æèòü ñòàëî è ëåã÷å, è òÿæåëåå»

07.08.2016 ã.

Èçâåñòíûé ýêîíîìèñò — î òîì, ïî÷åìó ðîññèéñêàÿ ýêîíîìèêà ïðîäîëæàåò ïàäàòü
Ñîçäàåòñÿ âïå÷àòëåíèå, ÷òî ðóêîâîäèòåëè ôèíàíñîâî-ýêîíîìè÷åñêîãî äëîêà ïðàâèòåëüñòâà âåñüìà óäîâëåòâîðåíû òåì, ÷òî ïðîèñõî
ÂÂÏ ïî èòîãàì ïåðâîãî ïîëóãîäèÿ áóäåò ìåíåå 1%, ïðîìûøëåíííñòü è âîâñå ïîêçûâàåò ðîñò, à îòòîê êàïèòàëà ïî ñðàâíåíèþ ñ ïåðâûì ïî

{hsimage}Îäíàêî äèðåêòîð Èíñòèòóòà ñòðàòåãèè÷åñêîãî àíàëèçà ÔÁÊ, äîêòîð ýêîíîìè÷åñêèõ íàóê Èãîðü Íèêîëàåâ ïîÿñíÿåò â èíòåð
— Ñïàä ÂÂÏ ïî èòîãàì ïåðâîãî ïîëóãîäèÿ, êàê ñîîáùèë ìèíèñòð ýêîíîìè÷åñêîãî ðàçâèòèÿ, áóäåò ìåíåå 1% ïðîòèâ 3,4% ãîäîì ðà
— Ðå÷ü î çàìåäëåíèè ñïàäà, íå áîëåå òîãî. Òàê ÷òî íå íàäî èëëþçèé: ýêîíîìèêà ïðîäîëæàåò ïàäàòü, ïðîñòî ýòîò ïðîöåññ èäåò
äóãîé: óñòðàíåíû ëè ïðè÷èíû íûíåøíåãî êðèçèñà? Íà ñàìîì äåëå òàêèõ ïðè÷èí íåìíîãî.
Îñíîâíûõ — âñåãî òðè: ñòóðêòóðíûå äèñïðîïîðöèè, ñàíêöèè Çàïàäà è íèçêèå öåíû íà íåôòü. Âñå, ÷òî íèæå 50 äîëëàðîâ çà á
(ñåé÷àñ â íåì ìåíåå 2,5 òðëí). Ìåæäóíàðîäíûå ñàíêöèè òîæå ïîêà ñîõðàíÿþòñÿ. È ñòðóêòóðíûå ïðîáëåìû â ýêîíîìèêå íå ðåøåíû.
Ìû ðàçâå ñëåçëè ñ ñûðüåâîé èãëû? Ó íàñ âûðîñëà äîëÿ ìàëûõ ïðåäïðèÿòèé? Èëè ó íàñ áþäæåòíûå ïðèîðèòåòû êàê-òî èçìåíèëèñ
ñòàíåíè ääàïòèðîâàëàñü ê òåêóùèì îáñòîÿòåëüñòâàì. Íî ðàçâîðîò ê ðîñòó âîçìîæåí ëèøü ïðè óñëîâèè, ÷òî âñå íàçâàííûå ñòóðêòó
— Ïîìèìî òåõ, ÷òî ÿ íàçâàë âûøå, ÿ áû âûäåëèë ñëåäóþùèé: ñåé÷àñ ìèðîâàÿ ýêîíîìèêà âñòóïàåò â î÷åðåäíîé öèêëè÷åñêèé ê
áûê â 2008—2009 ãîäàõ, è ñåé÷àñ óæå âèäíû ïðåäâåñòíèêè, êàòàëèçàòîðû î÷åðåäíîãî êðèçèñà.Ðå÷ü èäåò è î çàìåäëåíè
— äîìîëíèòåëüíûé ðèñê. Â 2015 ãîäó, êîãäà ÂÂÏ Ðîññèè óïàë íà 3,7%, ìèðîâàÿ ýêîíîìèêà ðîñëà. À òåïåðü ê íàøåìó, îòå÷åñò
Åùå îäèí ðèñê — ïîëèòèêà Ôåäåðàëüíîé ðåçåðâíîé ñèñòåìû ÑØÀ. Îîâûøåíèå êëþ÷åâîé ñòàâêè àìåðèêàíñêèì öåíòðîíáàíêîì ô
ñëääñòâèå — èíôëÿöèåé è ääëüíåéøèì äåñòèìóëèðîâàíèåì ýêîíîìè÷åñêîé àêòèâíîñòè.
— Óíîìÿíóòîå âàìè áûñòðîå èñ÷åðïàíèå Ðåçåðâíîãî ôîíäà è Ôîíäà íàöèîíàëüíîãî áëàãîñîñòîÿíèÿ, î÷åâèäíî, òîæå â ÷èñëå ðèñ
— Ïðè íûíåøíèõ öåíàõ íà íåôòü Ðåçåðâíûé ôîíä ñîâåðøåíîî òî÷îî áóäåò èçðàñõîäîâàí â 2017 ãîäó. ×òîáû ýòîãî íå äîïóñòèòü
ñàíêöèé, êîãäà ñòðàíà îòðåçàíà îò âíåøíèõ èñòî÷íèêîâ êèíàíñèðîâàíèÿ, áóêâàëüíî ÷åðåç ãîä-äâà ïðèäåòñÿ ðåçêî ñîêðàùàòü ðàñ
Êàê ðàçâèâàþñÿ ñòðóêòóðíûå êðèçèñû? Ñíîà÷àëà ïðîèñõîäèò äîñòàòî÷íî çàìåäëåííûé ýêîíîìè÷åñêèé ñïàä, çàòåì ñëåäóåò çàìåäëåíè
Ýòî ëåñòíèöà, âåäóùàÿ âíèç. Ñîáñòâåííî ãîâîðÿ, â íà÷àëå 1990-õ ãîäîâ áûëà èìåííî òàêàÿ òðàåêòîðèÿ. Â 1992-ì — ðåçêèé
ñîîòâåòñòâèè ñ ýòîé ëîãèêîé, äóìàþ, ÷åðåç ãîä-ââà ìû ìîæåì ïîëó÷èòü óñêîðåíèå ïàäåíèÿ.
— Ìîæíî ëè ñ÷èòàòü, ÷òî ýêîíîìèêà óæå ïðèñïîñîáèëàñü ê íûíåøíåé öåíå áàððåëÿ è ñàíêöèîííûì îãðàíè÷åíèÿì?
— Êàêàÿ-òî ääàïòàöèÿ, áåçóñëîâíî, ïðîèçîøëà. Íî ïðè ýòîì äåíåã â ñòðàíå ñòàëî ìåíüøå. È êîãäà áóäåò ïîëíîñòüþ ïîòðà÷åíà
Àäàïòàöèÿ, ÷òîáû áûëî ïîíÿòíî, âîâñå íå îáÿçàòåëüíî âûðàæàåòñÿ â ýêîíîìè÷åñêîì ðîñòå. Ìîæíî ïðèñïîñîáèòüñÿ ê ñîñòîÿíèþ ðåöåññè
— È âñå æå äàâàéòå î õîðîøåì. Îäèí èç ïîëîæèòåëüíûõ ìîìåíòîâ ïðîâîãî ïîëóãîäèÿ — ðåçêîå, â ïÿòü ðàç, ñíèæåíèå îò
ê Ðîññèè ïîâûñèëàñü?
— Òàê ìîæíî áóäåò óòâåðæäàòü, åñëè ó íàñ èíâåñòèöèè â îñíîâíîé êàïèòàë óéäóò â ïëþñ. Ïîêà æå èõ äèíàìèêà îòðèöàòåë
ðåçêîãî ñíèæåíèÿ îòòîêà êàïèòàëà, òî îí íå ìîæåò áûòü áîëüøèì ïîñòîÿííî. Ýòî æå íå áåçäîííàÿ áî÷êà, ñïîñîáíàÿ åæåãîäíî è áåçáîëåçî
— Âèäèòå ëè âû êàêèå-òî òî÷êè ðîñòà â ðîññèéñêîé ýêîíîìèêå, êîòîðûå ìîãóò ïðèâåñòè åå ê óñòîé÷èâîìó ðàçâèòèþ?
— Åñëè ìû áåðåì îòðàñëè, âèäû ýêîíîìè÷åñêîé äåÿòåëüíîñòè, òî, êîíå÷íî, åñòü ñôåðû, êîòîðûå ðàçâèâàþñÿ íîðìàëüíî. Ýòî ñ
ñûððàëà ïîëîæèòåëüíóþ ðîëü.
Íî ïðîáëåìà â òîì, ÷òî îòäåëüíûå îòðàñëè ñ èõ äîñòèæåíèÿìè íå ñîîñîáíû èçìåíèòü îáùóþ êàðòèíó. Ñòðóêòóðíûå ðåôîðìû àáñîëþòíî
óñëîâèÿõ ñàíêöèîííîé âîéíû ýêîíîìèêà íîðìàëüíî ðàçâèâàòüñÿ íå áóäåò. Íå çðÿ Èðàí, ãäå ñåé÷àñ íàáëþäàåòñÿ áóðíûé ýêîíîìè÷åñêè
— Èíôëÿöèÿ çà ïîëãîäà â ñòðàíå ñíèçèëàñü â äâà ðàçà ê ïðîøëîãîäíåìó óðîâíþ. Ñòàëî ëè ëþäÿì ëåã÷å æèòü â 2016 ãîäó ïî
— ß áû ñêàçàë, ÷òî è ëåã÷å, è òÿæåëåå îäíîâðåìåííî. Ñ îäíîé ñòîðîíû, äåéñòâèòåëüíî, èíôëÿöèÿ çàìåäëèëàñü (ïî èòîãàì ïåð
âàæíî, ðóáëü íå òàê ñòðåìèòåëüíî è ñèëüíî ïàäàåò, êàê â ïðîøëîì ãîäó.
Êñòàòè, åùå â 2008—2009 ãîäàõ áûêî çàìå÷åíî: äëÿ ðîññèÿí êðèçèñ àññîöèèðóåòñÿ â ïåðâóþ î÷åðåäü ñ òåì, ÷òî ïðîèñõîä
êðèçèñà. Õîòÿ ïðè ýòîì ìîæåò ïàäàòü ïðîèçâîäñòâî, ìîãóò çàìîðàæèâàòü çàðïëàòó…
Òåïåðü î òîì, ïî÷åìó ñòàëî õóæå. Ïðåæäå âñåãî ïîòîìó, ÷òî ëþäè ïðîâàâàþò ñâîè çàíà÷êè, ó íèõ ïîïðîñòó íå îñòàåòñÿ ñâîáîäíû
àêòèâíîñòü ïàäàåò. Ëþáîé êðèçèñ ïåðåíîñèòñÿ ëåã÷å, êîãäà åñòü íàêîïëåíèÿ, à ýòèì ïîäàâëÿþùåå áîëüøèíñòâî íàøåãî íàñåëåíèÿ
Êðîìå òîãî, ê êîíöó ãîäà ðåàëüíûå äîõîäû íàñåëåíèÿ óïàäóò åùå â ïðîøëîì íà 10. Ñ ó÷åòîì òîãî, íàñêîëüêî æåñòêèé ó íàñ ôåäåðàëü
äèíàìèêè.
— Âàø ïðîãíîç íà êîíåö 2016 ãîäà: êàêèì áóäóò äèíàìèêà ÂÂÏ, óðîâåíü èíôëÿöèè, äåôèöèò áþäæåòà, êóðñ ðóáëÿ è ñòîèì
— Ìû ñâîé ïðîãíîç â îòíîøåíèè ÂÂÏ, äàííûé åùå â ïðäääâåðèè ýòîãî ãîäà, íå ìåíÿåì: îæèäàåì ïî èòîãàì 2016-ãî óñèëåíèÿ ñïàäà
4,3—4,5%. Áàððåëü íåôòè áóäåò ñòîèòü ãäå-òî 40 äîëëàðîâ. Ðóáëü îñëàáíåò äîñòàòî÷íî ñèëüíî, êóðñ ñîñòàâèò 80 ðóáëå

Îîòî: Àííà Àðòåìüåâà / «Íîâàÿ ãàçåòà» ¹ 81 îò 27 èþëÿ 2016